RAAP België - Rapport 105

GOG Pauwelsbeek
Maarkedal

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – projectcode 2017H26

Nazareth
2017

Colofon

Opdrachtgever: Vlaamse Milieumaatschappij

Titel: West01, GOG Pauwelsbeek te Maarkedal
Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van maatregelen
Bureauonderzoek - projectcode 2017H26
Landschappelijk booronderzoek – projectcode 2017I43

Status: definitief

Datum: 4/10/2017

Auteur: Louise Ryckebusch

Projectbegeleiding: N. Vanholme en C. Ryssaert

Projectcode: 2017H26 en 2017I43

Raapproject: MAPA01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België,
Steenweg Deinze 72,
9810 Nazareth

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA
Steenweg Deinze 72
9810 Nazareth
telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99
E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2016
RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Het vooronderzoek kon aan de hand van het bureauonderzoek en het landschappelijk booronderzoek volledig afgerond worden. Er werd voldoende informatie ingezameld om een gefundeerde uitspraak te doen over de waarde van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed en de omgang daarmee.

1.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site

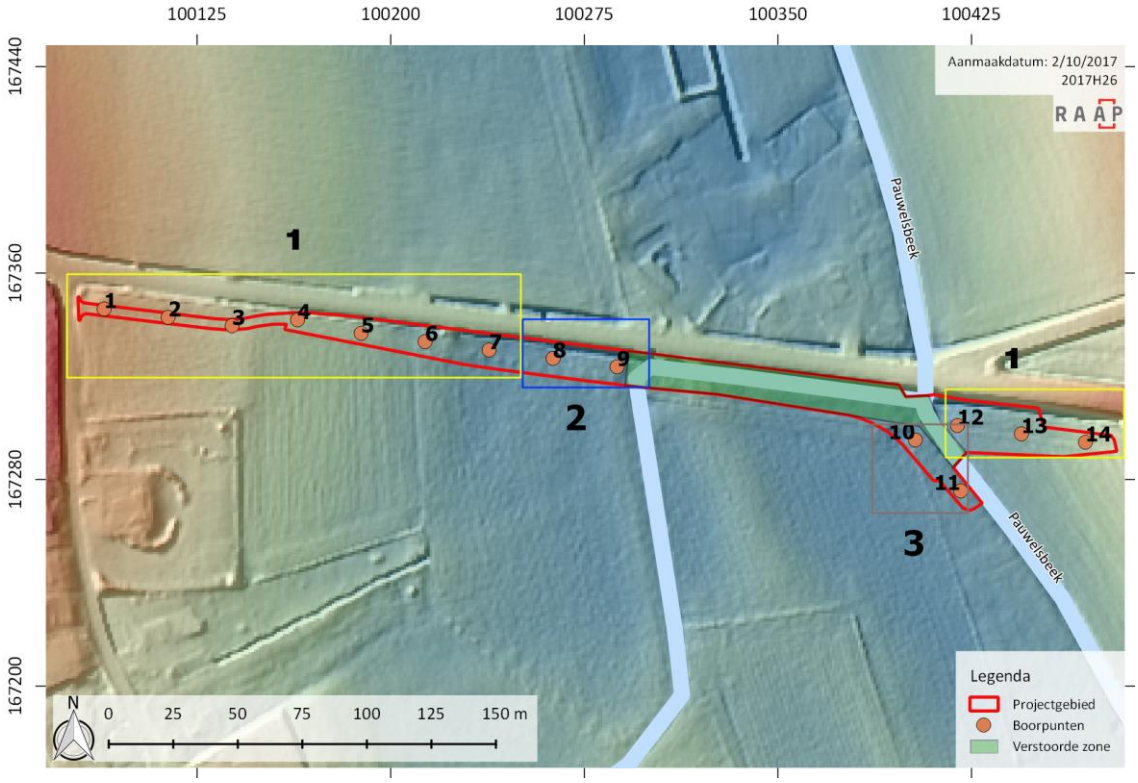
Door het bureauonderzoek kan de afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Een deel van het projectgebied is weliswaar verstoord door een gekanaliseerde zijgracht van de Pauwelsbeek. Binnen dit deel van het projectgebied wordt er bijgevolg geen archeologische sporen verwacht. Binnen van overgebleven onverstoorde oppervlak van het projectgebied is er wel kans op archeologische sporen.

Na het uitvoeren van het landschappelijk booronderzoek en het verwerken van de resultaten is duidelijk dat de kans op het aantreffen van archeologische sporen uiterst laag is. Op de flanken van de Pauwelsbeek bevindt zich een recent colluviumpakket van minstens 1,5m dik. Dit betekent dat de steentijdvondsten die zich iets stroomopwaarts op het aangrenzende perceel bevonden, mogelijk ook niet meer in situ bewaard zijn. In de beekvallei was er weinig tot geen profielontwikkeling zichtbaar wat duidt op langdurige natte condities. De langdurige natte condities duiden op een laag archeologisch potentieel. Slechts bij 2 boringen ter hoogte van de beek is profielontwikkeling te onderscheiden. Een datering van de bodemprocessen (onder meer het colluvium) is moeilijk, maar naar analogie van het aangetroffen colluvium op de westelijke flank wordt vermoedt dat het relatief recent is, en wordt er geen sporenarcheologie verwacht.

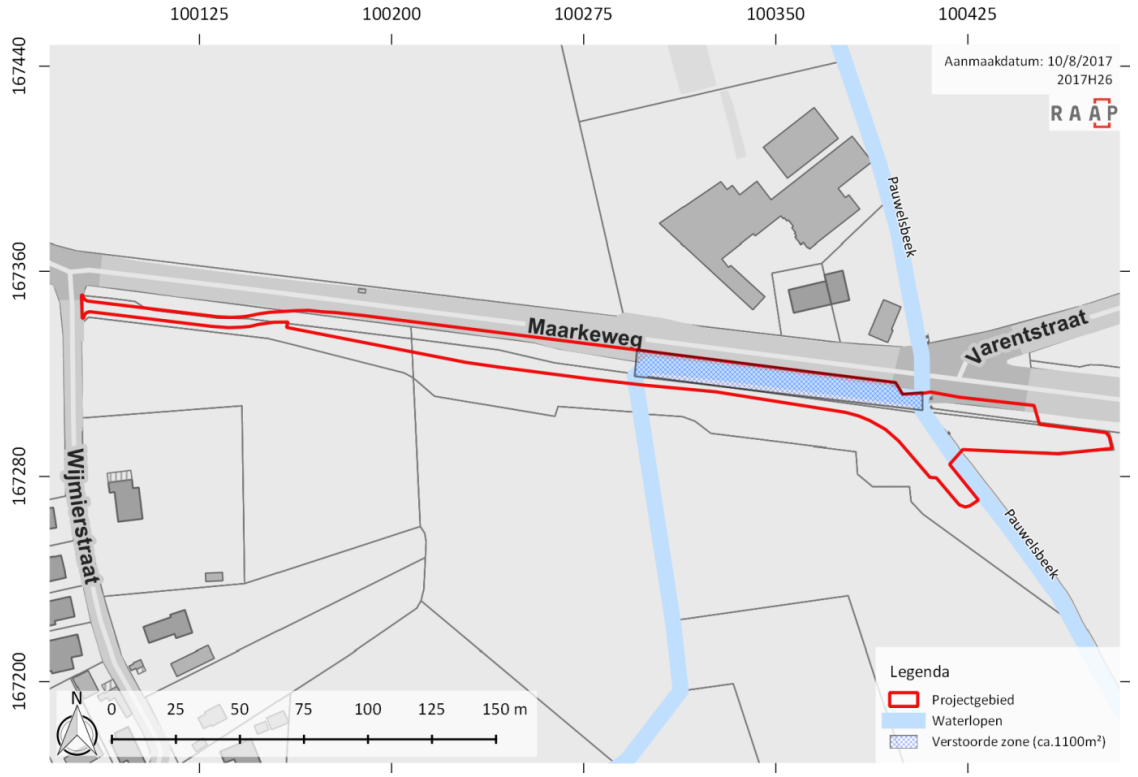
1.3 Impactbepaling

Op de betrokken percelen wordt een gecontroleerd overstromingsgebied gerealiseerd. Er wordt een dwarsdijk aangelegd die parallel loopt met de Maarkeweg. Hiervoor wordt over een oppervlakte van ca. 4211m² de teelaarde afgegraven met een diepte tot ca. 30cm onder het huidige maaiveld. Er wordt een doorstroomconstructie aangelegd op de beek zelf. Hiervoor wordt over een oppervlakte van ca. 183m² een bouwput voorzien met een diepte van ca. 4,5m onder het huidige maaiveld. Er wordt een binnendijkse gracht aangelegd langsheen de dijk. Hiervoor zijn uitgravingen gepland over een oppervlakte van ca. 592m² met een diepte van ca. 2m onder het huidige maaiveld. Bij deze geplande ingrepen zal er in de onverstoorde moederbodem gegraven worden. De bodemimpact van de geplande werken zal nefast zijn voor het eventuele aanwezige archeologisch erfgoed in de ondergrond. Binnen het projectgebied bevindt zich echter een gekanaliseerde zijgracht van de Pauwelsbeek (zie Figuur 2). Deze gracht zorgt ervoor dat een deel van het projectgebied eerder verstoord is geraakt waardoor archeologisch erfgoed in dit deel niet te verwachten valt. Uit de resultaten van het booronderzoek kan het onderzoeksgebied worden opgedeeld in 3 grote zones, naar gelang het archeologisch potentieel (zie Figuur 1).

1. Binnen de eerste zone bevinden zich de colluviumpakketten van minstens 1,5m dik, op de flanken van de Pauwelsbeek. Hier kunnen er zich archeologische sporen en vondsten bevinden maar door het dynamische afzettingsproces zullen deze archeologische sporen dus niet meer *in-situ* zijn. De aanwezigheid van baksteenfragmenten en afwezigheid van bodemvorming lijkt erop te wijzen dat het om een relatief recent proces gaat. Dit betekent dat de steentijdvondsten die zich iets stroomopwaarts op het aangrenzende perceel bevonden, mogelijk ook niet meer in situ bewaard zijn**. Vermits de bodemingreep slechts een 30tal centimeter bedraagt, zullen archeologische sporen niet geraakt worden door de geplande werkzaamheden.** Slechts bij een zeer smalle strook met een oppervlakte van nog geen 600m² worden er bodemingrepen voorzien die tot op 2m diep gaan. Maar aangezien het om een zeer beperkte breedte en oppervlakte gaat, zal **verder onderzoek hier geen potentiële kennisvermeerdering opleveren.**
2. In de beekvallei was er weinig tot geen profielontwikkeling zichtbaar wat duidt op langdurige natte condities**. De langdurige natte condities duiden op een laag archeologisch potentieel.**
3. Slechts 2 boringen ter hoogte van de beek zelf, waren de enige boringen die profielontwikkeling vertoonden. Deze profielen zijn waarschijnlijk opgebouwd uit fluviatiel moedermateriaal in combinatie met hellings- en eolische processen. Door het verbeteren van de drainagecondities konden bodemprocessen plaatsvinden wat resulteerde in de vorming van een verbrokkelde B-horizont. Het is echter onmogelijk om op basis van de resultaten van de boring een tijdschema toe te kennen aan deze bodemvormingsprocessen. Er kunnen zich dus archeologische sporen bevinden onder de ploeglaag in de overgangshorizont en in de B-horizont. Deze situatie komen slechts in een zeer lokaal stuk van het projectgebied voor. Een datering van de bodemprocessen (onder meer het colluvium) is moeilijk, maar naar analogie van het aangetroffen colluvium op de westelijke flank wordt vermoedt dat het relatief recent is, en **wordt er geen sporenarcheologie verwacht. Rekening houdend met de beperkte breedte van het projectgebied, heeft verder onderzoek hier weinig zin.**

Figuur 1: Digitaal terreinmodel met aanduiding van de geplande locatie van de landschappelijke boringen en de opdeling van de verschillende zones volgens archeologisch potentieel (bron: GRB, AGIV, VMM) (schaal 1:2750)

Figuur 2: Het projectgebied geprojecteerd op het kadasterplan met aanduiding van de verstoorde zone (bron: Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV) (schaal 1:2750)

1.4 Bepaling van de maatregelen

Na het uitvoeren van het landschappelijke booronderzoek en het verwerken van de resultaten is duidelijk dat de kans op het aantreffen van archeologische sporen uiterst laag is (zone 1 en 2) en dat verder onderzoek geen potentiële kennisvermeerdering zal opleveren door de beperkte ingreep in oppervlakte of diepte (zone 1 en 3) (zie Figuur 1).

Er kan dus een gemotiveerde uitspraak gedaan worden over het **niet verder nemen van maatregelen. Voor dit project wordt bijgevolg er geen verder onderzoek geadviseerd en dient er geen programma van maatregelen opgesteld te worden.**

2 Programma van maatregelen

Gezien er geen verdere maatregelen voorzien worden, is er geen Programma van Maatregelen nodig.

Ondanks dat er geen verdere maatregelen voorzien zijn, wordt er wel gewezen op de **meldingsplicht** die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.